

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร 3) เพื่อศึกษาผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโยงความรู้ (Transportability) ของโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้ศึกษาสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 การประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ได้ผลการประเมินดังนี้

1.1.1 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) โครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59, \sigma = 0.53$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65, \sigma = 0.49$) รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64, \sigma = 0.51$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.48, \sigma = 0.61$)

1.1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51, \sigma = 0.67$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอจากการส่งบุคลากรออกไปศึกษาดูงานหรืออบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63, \sigma = 0.79$) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินโครงการโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58, \sigma = 0.74$) และ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56, \sigma = 0.51$) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ใช้โครงการมีความเหมาะสม และเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.33, \sigma = 0.73$)

1.1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.45, \sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55, \sigma = 0.64$) รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.47, \sigma = 0.59$) และ การส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.45, \sigma = 0.63$) ตามลำดับ

1.1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50, \sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้เรียนมีความพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61, \sigma = 0.73$) รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57, \sigma = 0.49$) และ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56, \sigma = 0.69$) ตามลำดับ

1.2 การประเมินผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโยงความรู้ (Transportability) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ผลการประเมินหลังการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ระยะ 3 เดือน ตามกรอบ IEST ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu = 4.60, \sigma = 0.52$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation: I) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66, \sigma = 0.51$) รองลงมาคือ ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63, \sigma = 0.48$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation: E) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50, \sigma = 0.65$)

1.3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57, \sigma = 0.51$)

2. อภิปรายผล

2.1 การประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ได้ผลการประเมินดังนี้

2.1.1 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายและความ ต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตลา คติศิริกัญชกร (2557) ได้ทำการศึกษาการประเมินโครงการระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแม่ทาวทยา จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2557 พบว่า ด้านบริบทหรือ สภาพแวดล้อม ประเมินเกี่ยวกับความสอดคล้องเหมาะสมของโครงการกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งเห็นว่าโครงการมีความสำคัญและมีความจำเป็นกับสภาพสังคมปัจจุบัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมของ โรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และชุมชนซึ่งมีความจำเป็นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะก่อ ประโยชน์ต่อนักเรียนในสภาพของสังคมปัจจุบันผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบท หรือสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ศีก ลุกอินทร์ (2558) ได้ดำเนินการประเมิน โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนปรีอใหญ่วิทยบาลลังก์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ศรีสะเกษ 3 พบว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทัศนของ ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ ความพร้อม และทรัพยากรในการดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการและความเหมาะสมของ วัตถุประสงค์ของโครงการและความต้องการจำเป็นของโครงการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทินกร คุ่มวงษ์ (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านบริบทด้าน ปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 และศึกษาความพึง พอใจของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ผลการประเมินพบว่า โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน ชุมชนวัดหน้าไม้พบว่า การดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เขต 1 ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก

2.1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการ ศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอ จากการส่งบุคลากร ออกไปศึกษาดูงานหรืออบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการในการดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ

มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินโครงการโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ใช้โครงการมีความเหมาะสม และเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ธงชัย นนทสี (2558) ได้ดำเนินการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดโกรกกราก (กรับวิทยาลัย) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ตามรูปแบบซีบีเอ็มโมเดล (CIPP Model) พบว่า การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความพร้อมด้านครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ความพร้อมด้านผู้บริหาร และความพร้อมด้านงบประมาณ ส่วนความพร้อมด้านผู้ปกครอง/ชุมชน มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ สฤกษ์ดี วิวาสุขุ (2564) ที่ศึกษาพบว่าผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงการมีความเหมาะสมด้านภาคีเครือข่าย ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ลลิตา วงทวี (2564) ที่ศึกษาประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านบุคลากรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านบริหารจัดการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ได้ดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กล่าวคือ ครูทำความรู้จักกับนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนและนำข้อมูลที่ได้มาคัดกรองนักเรียน ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน และมีการส่งเสริมนักเรียนมีการจัดการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียนเพื่อจัดทำแผน/กิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมความสามารถทางด้านวิชาการ ให้กับผู้เรียนตามศักยภาพ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล โดยมีผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาที่จะได้รับการป้องกันและช่วยเหลือ ซึ่งบางครั้งครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นก็ไม่สามารถป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหานี้ได้ เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป เพื่อให้นักเรียนได้รับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างถูกต้องและรวดเร็ว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สฤกษ์ดี วิวาสุขุ (2564) ได้ศึกษาการประเมินโครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า ด้านกระบวนการ มีการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาในระดับมากที่สุด และปฏิบัติกิจกรรม การป้องกันและแก้ไข และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ กรดา มลิตา (2564) ที่ศึกษาพบว่า การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยที่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

2.1.4 ผลการประเมินผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการ การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้เรียน มีความพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผู้เรียน มีพัฒนาการที่ดีขึ้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้าน ผู้เรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตลา คตศิริกาญจกร (2557) ได้ศึกษา การประเมิน โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแม่ทาววิทยาคม จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2557 พบว่าในด้านผลผลิต ประเมินเกี่ยวกับตัวนักเรียนพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นไป ด้วยดีและอบอุ่น นักเรียนได้รับการช่วยเหลือจากครูอย่างทั่วถึงและใกล้ชิด นักเรียนมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถเข้ากับ สิ่งแวดล้อมและสังคมได้ดี ประพฤติปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและสังคม ผล การประเมินพบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับ ผลการวิจัย ของ มนตรา พิกมมงคล (2564) ได้ทำการศึกษา การประเมินผลโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 พบว่า ผลการประเมิน โครงการด้านผลผลิต โดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ซึ่งผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ 1) โรงเรียนราชานุบาลได้จัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ข้อมูลนักเรียนที่ยากจน และข้อมูล กลุ่มเด็กพิเศษ 2) ผลการคัดกรองด้านพฤติกรรมโดยใช้แบบประเมิน SDQ ปีการศึกษา 2562 พบว่า นักเรียนกลุ่มปกติ ร้อยละ 98.94 นักเรียนกลุ่มเสี่ยงร้อยละ 0.65 และนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ร้อยละ 0.41 ซึ่งเป็นกลุ่มมีปัญหาที่เป็นปัญหาที่ไม่รุนแรง 3) ผลการส่งเสริมพัฒนา พบว่า นักเรียนกลุ่มปกติ มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับในระดับต่าง ๆ นักเรียนกลุ่ม เสี่ยง (สมาธิสั้น) มีจำนวนลดลงจาก 9 คน เหลือ 8 คน และนักเรียนกลุ่มมีปัญหาทางการเงิน มี จำนวนลดลง จาก 20 คน เหลือ 5 คน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน และได้ดำเนินการเยี่ยม บ้านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,185 ครั้ง 4) ผลการป้องกันและ แก้ไขปัญหา พบว่า โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชน มีระบบสารสนเทศเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้นำชุมชน ร่วมกันสอดส่องดูแลนักเรียนใน ขณะที่อยู่ในชุมชน และภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง และ 5) ผลการส่งต่อนักเรียน พบว่า การส่งต่อภายในให้ครูแนะแนว ซึ่งเป็นเป็นนักเรียน

กลุ่มเสี่ยงทางการเรียนรู้ช้า (สมาธิสั้น) เบื้องต้น ได้มีการช่วยเหลือโดยมีการสอนเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ พร้อมทั้งได้สร้างสัมพันธภาพให้เด็กเกิดความไว้วางใจ เพื่อนำไปสู่การศึกษาปัญหาทางการเรียนรู้ของเด็ก และการส่งต่อภายนอกไปยังแพทย์เพื่อทำการรักษา

2.2 ผลการประเมินผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ผลการประเมินหลังการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ระยะ 3 เดือน ตามกรอบ IEST โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation: I) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประสิทธิภาพ (Effectiveness Evaluation: E) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทุกฝ่ายตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการดำเนินงานตามกิจกรรมของโครงการให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และด้วยกิจกรรมของทางศูนย์ได้ประสานสื่อสารความร่วมมือกับทุกภาคส่วน กิจกรรมจึงได้ดำเนินการทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษารวมถึงการตรวจสอบ ติดตาม พฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งกิจกรรมต่างๆ ของโครงการเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จึงทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงในทุกช่วงเวลาทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยมีครูและผู้ปกครองคอยกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินอย่างใกล้ชิด อันเป็นผลสืบเนื่องทำให้การดำเนินงานตามโครงการมีผลเพื่อความสำเร็จของคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งผู้บริหารและครูสนใจ มุ่งมั่น และพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้โครงการสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน และศูนย์มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้ปกครองได้ทราบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของ บุญญลักษณ์ พิมพา (2561) ได้ศึกษาผลกระทบของโครงการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้ CIPPIEST Model พบว่าด้านผลกระทบ (Impact) : ครูมีความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานของศึกษานิเทศก์ในระดับมาก ผู้แทนชุมชนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่นำผลจากการนิเทศไปใช้พัฒนางานระหว่างปี 2557 – 2560 ในระดับมาก ด้านประสิทธิภาพ (Effectiveness) : ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการส่งผลการบริหารจัดการโครงการได้อย่างดี กิจกรรมที่ดำเนินการบรรลุเป้าหมายทุกกิจกรรม การสร้างองค์ความรู้ให้แก่ครูช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และเป็นการดำเนินงานที่คุ้มค่าและสร้างสรรค์ ด้านความยั่งยืน (Sustainability) : ผู้ศึกษามีการจัดประชุมติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของโรงเรียนด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ และมีการเพิ่มพูนความรู้จากการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูทุกคนทำงานวิจัยในชั้นเรียน และจัดประกวดผลงานวิจัยภายในโรงเรียนเป็นประจำทุกปีจนถึงปัจจุบัน ด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) : ครูมีการถ่ายโอนความรู้และส่งทอดขยายผลโดยการปรับปรุงพัฒนางานวิจัยและนำความรู้ที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ในเรื่องใหม่มากที่สุด และเป็นที่ยอมรับ

เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน ขยายผลหรือต่อยอดแนวคิดและนำไปใช้ในเรื่องอื่นรวมทั้งปรับความรู้ให้เหมาะสมกับองค์กรภายนอก และยังสอดคล้องกับผลการประเมินของ ปิยะมาศ ฉายชูวงศ์ (2560) ได้ศึกษาผลกระทบของโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียน บ้านประดู่งาม การประเมินด้านผลกระทบ มีความเหมาะสมและผ่านเกณฑ์ จึงทำให้ผู้บริหารตัดสินใจในการดำเนินงานตามโครงการ และนำผลกระทบมาปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการในปีการศึกษาถัดไป ด้านประสิทธิผล คุณลักษณะสุจริต ทั้ง 5 ประการของนักเรียน โดยภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ โกสินทร์ ช่างบุญ (2560) ได้ประเมินติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ทางโรงเรียนมีการกำกับ นิเทศ ติดตามโครงการโดยหัวหน้ากิจกรรมแต่ละกิจกรรม เพื่อรายงานและนำเสนอ ต่อผู้บริหารนำมาวิเคราะห์สิ่งที่ต้องพัฒนา และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาเรียม นิลพันธ์ (2554) ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานกับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสม

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา คตศิริบุญชู (2557) ได้ศึกษา การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน แม่ทาวิทยาคม จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2557 พบว่า การประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครอง ด้านการดำเนินงานทั่วไป ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ด้านการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านคุณภาพนักเรียน ผลการประเมินพบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร ภูมิไพบูลย์ (2557) ได้ศึกษา การประเมินโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเวียงน้อยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ ผลการวิจัยของ มนตรา พักมงคล (2564) ได้ทำการศึกษา การประเมินผลโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 พบว่า ด้านความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ พบว่า ความพึงพอใจต่อโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และ

นักเรียนโรงเรียนราชานุบาล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการดำเนินงานโครงการดังกล่าวโรงเรียนได้ดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและพัฒนา การแก้ไขและป้องกัน และการส่งต่อ โดยใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายร่วมกันคิดร่วมทำ ร่วมพัฒนา และร่วมชื่นชมผลงาน รวมทั้งมีการนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะชีวิต รู้เท่าทันภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ได้กล้าแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ ป้องกันดูแลสุขภาพตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวได้ มีทักษะชีวิต และสามารถหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนรักและเห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน และนักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โรงเรียนราชานุบาลและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 กำหนด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

3.1.2 ควรมีการจัดกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นประโยชน์ในการพัฒนาโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

3.1.3 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษควรมีการจัดฝึกอบรมให้สถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มาให้คำปรึกษาแนะนำ ด้านการดำเนินงานตามขั้นตอน ที่สอดคล้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน และนำมาซึ่งความร่วมมือในการทำงาน อันส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1. ศึกษารูปแบบ วิธีการอื่น ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเพิ่มทางเลือกที่เข้ากับสภาพบริบทที่แตกต่างกันไป

3.2.2. สร้างนวัตกรรมเทคนิควิธีการที่ใช้ในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอื่นในบริบทเดียวกัน

3.2.3 ควรมีการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกศูนย์การศึกษาพิเศษ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อประโยชน์ในการนำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงต่อไป